Ignoriert oder verteufelt
Ignorancja lub oczernianie

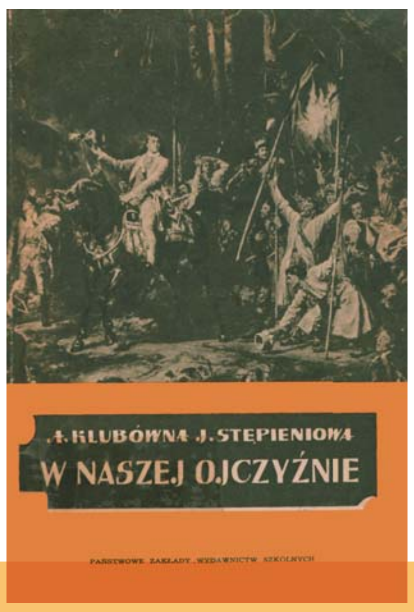

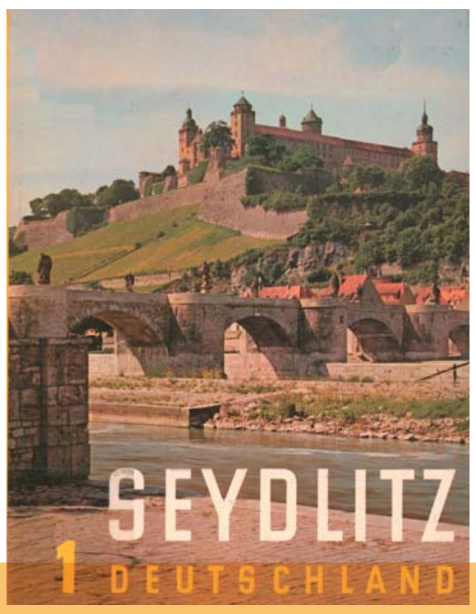

DE Die Darstellung der deutsch-polnischen Beziehungsgeschichte war in den Schulbüchern der 1950er und 1960er Jahre sowohl in der Bundesrepublik Deutschland als auch in Polen problematisch. Auf beiden Seiten enthielten sie falsche Informationen, Negativ-Stereotypen und politisch-ideologisch motivierte Darstellungen.

PL Ujęcie historii stosunków polsko-niemieckich w podręcznikach szkolnych lat 50-tych i 60-tych było zagadnieniem budzącym zastrzeżenia tak w Republice Federalnej Niemiec jak i w Polsce. W obydwu krajach podręczniki te zawierały nieprawdziwe informacje, kreowały negatywne stereoptypy i przedstawiały motywowane polityczno-ideologicznie treści.

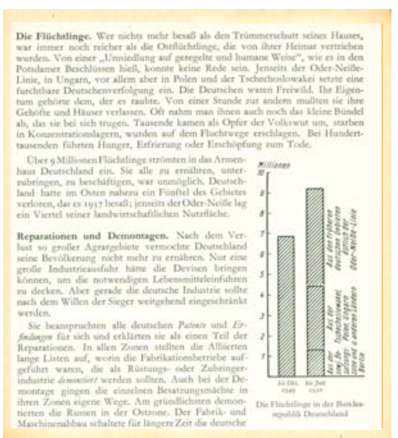

Die Flüchtlinge. Wer nichts mehr besaß als den Trümmerschutt seines Hauses, war immer noch reicher als die Ostflüchtlinge, die von ihrer Heimat vertrieben wurden. Von einer „Umsiedlung auf geregelte und humane Weise", wie es in den Potsdamer Beschlüssen hieß, konnte keine Rede sein. Jenseits der Oder-Neiße-Linie, in Ungarn, vor allem aber in Polen und der Tschechoslowakei setzte eine furchtbare Deutschenverfolgung ein. Die Deutschen waren Freiwild. Ihr Eigentum gehörte dem, der es raubte. Von einer Stunde zur andern mußten sie ihre Gehöfte und Häuser verlassen. Oft nahm man ihnen auch noch das kleine Bündel ab, das sie bei sich trugen. Tausende kamen als Opfer der Volkswut um, starben in Konzentrationslagern, wurden auf dem Fluchtwege erschlagen. Bei Hunderttausenden führten Hunger, Erfrierung oder Erschöpfung zum Tode.

Über 9 Millionen Flüchtlinge strömten in das Armenhaus Deutschland ein. Sie alle zu ernähren, unterzubringen, zu beschäftigen, war unmöglich. Deutschland hatte im Osten nahezu ein Fünftel des Gebietes verloren, das es 1937 besaß; jenseits der Oder-Neiße lag ein Viertel seiner landwirtschaftlichen Nutzfläche.

Reparationen und Demontagen. Nach dem Verlust so großer Agrargebiete vermochte Deutschland seine Bevölkerung nicht mehr zu ernähren. Nur eine große Industrieausfuhr hätte die Devisen bringen können, um die notwendigen Lebensmitteleinfuhren zu decken. Aber gerade die deutsche Industrie sollte nach dem Willen der Sieger weitgehend eingeschränkt werden.

Sie beanspruchten alle deutschen *Patente* und *Erfindungen* für sich und erklärten sie als einen Teil der Reparationen. In allen Zonen stellten die Alliierten lange Listen auf, worin die Fabrikationsbetriebe aufgeführt waren, die als Rüstungs- oder Zubringerindustrie *demontiert* werden sollten. Auch bei der Demontage gingen die einzelnen Besatzungsmächte in ihren Zonen eigene Wege. Am gründlichsten demontierten die Russen in der Ostzone. Der Fabrik- und Maschinenbau schaltete für längere Zeit die deutsche

Die Flüchtlinge in der Bundesrepublik Deutschland

Grundzüge der Geschichte 4, Diesterweg, FfM, 9. Aufl. 1957, S. 151.

*„**Uchodźcy.** O „uporządkowanym i humanitarnym przesiedleniu”, jak głosiły postanowienia uchwał poczdamskich, nie mogło być mowy. Na wschód od linii Odry i Nysy Łużyckiej, na Węgrzech, ale przede wszystkim w Polsce i w Czechosłowacji, rozpoczęły się straszne prześladowania ludności niemieckiej. Polowano na nią jak na dziką zwierzynę (...) Tysiące padły ofiarą wzburzonego społeczeństwa, zginęły w obozach koncentracyjnych, zostały zamordowane podczas ucieczki.”*

„Polska leży na biegunie północnym“

Hörzu, 4.11.1972

„A niektóre niemieckie dzieci myślą o „pingwinach“

Und manche deutsche Kinder denken an „Pinguine“

Die dritte deutsch-polnische Schulbuchkonferenz in Braunschweig / Unkenntnisse in beiden Ländern

Frankfurter Rundschau, 5.4.1973

WIR FÜHREN EINMAL MIT DER KLASSE NACH OSTPREUSSEN

Unsere Reise beginnt: Oberland und Ermland

Seydlitz 1, Das Deutsche Vaterland. Wir und die Welt, Diesterweg, Kiel 1955, S. 116 f.

„Byliśmy kiedyś na wycieczce klasowej w Prusach Wschodnich“:
*„**Rozpoczyna się nasza podróż: Garb Lubawski i Warmia.** Za cel naszej letniej wycieczki wybraliśmy kiedyś Prusy Wschodnie. Dwie godziny jechaliśmy koleją przez „polski korytarz”, który od czasów I wojny światowej oddzielał Prusy Wschodnie od pozostałych Niemiec...”*

POCZĄTKI I UMOCNIENIE PAŃSTWA POLSKIEGO

XIV

NOWE PAŃSTWA W EUROPIE

Państwo francuskie. Na ziemiach byłego Cesarstwa Zachodnio-Rzymskiego zaczęły się powoli tworzyć nowe państwa. Do największych należały: francuskie, niemieckie i angielskie.
Państwo francuskie powstało w IX wieku. Obejmowało ono ziemie, które niegdyś były opanowane przez Rzymian, a później przez germańskie plemię Franków. Język francuski ma do dzisiaj wiele słów wspólnych z językiem łacińskim.
Ludność Francji była już wówczas chrześcijańska.

Państwo niemieckie. Między Renem i Łabą mieszkały ludy germańskie. Jakiś czas znajdowały się one pod panowaniem Franków i tworzyły wraz z nimi jedno państwo. Państwo to rozpadło się w IX w. We wschodniej części dawnego państwa Franków powstało państwo niemieckie. I tu również ludność była już chrześcijańska.
Państwo niemieckie sąsiadowało na wschodzie ze Słowianami. Już w X wieku królowie i panowie niemieccy zaczęli podbijać ziemie słowiańskie. Ludność mordowali lub zmuszali do pracy dla zwycięzców. Słowianie rozpaczliwie bronili swoich ziem, lecz Niemcy posuwali się wciąż na wschód. Budowali zamki obronne i osiedlali się na ziemiach zrabowanych Słowianom.

Państwo angielskie. Część Wysp Brytyjskich była także dawniej opanowana przez Rzymian. Po upadku Państwa Zachodnio-Rzymskiego dotarły tu plemiona germańskie Anglów i Sasów. Powoli zmieszały się one z miejscową ludnością i utworzyły własne państwo.

99

Gustav Markowski, Historia dla klasy V, PZWS, Warszawa 1966, S. 99.

„Schon im 10. Jahrhundert begannen die deutschen Könige und Herren damit, die slawischen Gebiete zu unterdrücken. Sie ermordeten die Bevölkerung oder zwangen sie zur Arbeit für die Sieger. Die Slawen verteidigten verzweifelt ihre Heimat, aber die Deutschen drangen immer weiter nach Osten vor. Sie errichteten Befestigungsanlagen und siedelten in Gebieten, die sie den Slawen geraubt hatten.“

„Die Deutschen kamen an die Oder, also an die polnische Grenze. Von da an wurden sie die gefährlichsten Nachbarn Polens.“

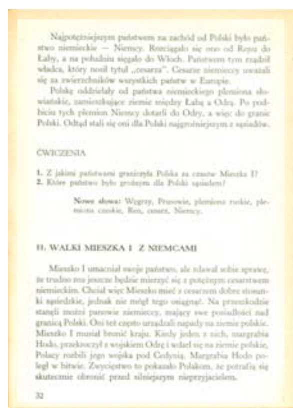

Najpotężniejszym państwem na zachód od Polski było państwo niemieckie — Niemcy. Rozciągało się ono od Renu do Łaby, a na południu sięgało do Włoch. Państwem tym rządził władca, który nosił tytuł „cesarza”. Cesarze niemieccy uważali się za zwierzchników wszystkich państw w Europie.
Polskę oddzielały od państwa niemieckiego plemiona słowiańskie, zamieszkujące ziemie między Łabą a Odrą. Po podbiciu tych plemion Niemcy dotarli do Odry, a więc do granic Polski. Odtąd stali się oni dla Polski najgroźniejszym z sąsiadów.

ĆWICZENIA

1. Z jakimi państwami graniczyła Polska za czasów Mieszka I?
2. Które państwo było groźnym dla Polski sąsiadem?

Nowe słowa: Węgry, Prusowie, plemiona ruskie, plemiona czeskie, Ren, cesarz, Niemcy.

11. WALKI MIESZKA I Z NIEMCAMI

Mieszko I umacniał swoje państwo, ale zdawał sobie sprawę, że trudno mu jeszcze będzie mierzyć się z potężnym cesarstwem niemieckim. Chciał więc Mieszko mieć z cesarzem dobre stosunki sąsiedzkie, jednak nie mógł tego osiągnąć. Na przeszkodzie stanęli możni panowie niemieccy, mający swe posiadłości nad granicą Polski. Oni też często urządzali napady na ziemie polskie. Mieszko I musiał bronić kraju. Kiedy jeden z nich, margrabia Hodo, przekroczył z wojskiem Odrę i wdarł się na ziemie polskie, Polacy rozbili jego wojska pod Cedynią. Margrabia Hodo poległ w bitwie. Zwycięstwo to pokazało Polakom, że potrafią się skutecznie obronić przed silniejszym nieprzyjacielem.

32
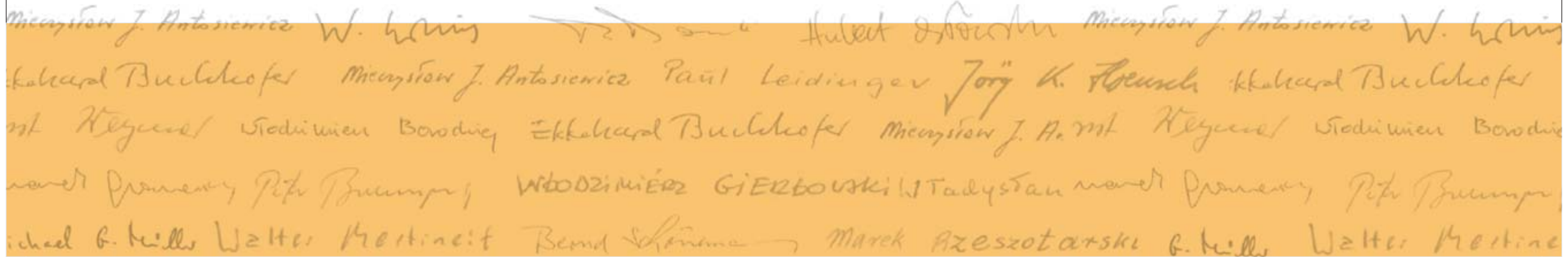
Władysław Chłapowski, Historia: dla klasy VI (szkoły specjalnej), PZWS, Warszawa 1971, S. 32.